

DOSSIER EXPOSICIÓ

Supo-Supo

amb el pallarès

[Quants de *valtres*
heu fet una **cambuleta**?!]

[A qui no li agraden els **potxons**,
la llum de bocafofant,
i els **moixons** cantant a primera
hora del *maití*...?]

Algú no s'havia **taleat** que als Pallars parlem pallarès?!!!

Supo- supo amb el pallarès és una exposició que vol mostrar la riquesa d'aquesta parla que s'ha sabut mantenir viva i que explica la identitat de la gent d'un territori de fronteres indefinides.

**Fer supo -supo: Trobar-se inesperadament amb algú o alguna cosa, cara a cara*

L'exposició *Supo supo amb el pallarès* vol ser una acció per contribuir a l'ús quotidià i normalitzat de la parla palleasa. Aquesta exposició, amb format itinerant, vol complementar l'abast dels contes infantils en pallarès de la col·lecció *Cambuleta*, que s'editen amb la mateixa finalitat.

L'exposició, que té com a públic objectiu principal infants i famílies de l'àmbit territorial de parla catalana, pot ser una bona eina a partir de la qual es generin noves activitats amb finalitat pedagògica, sensibilitzadora, i per posar en valor el pallarès als territoris on es parla i fora d'aquests.

Objectiu de l'exposició:

Com totes les actuacions que realitza l'Associació Cultural Cambuleta, l'exposició *Supo-supu amb el pallarès* vol contribuir a l'ús quotidià de la parla pallese com un tret d'identitat i definitori dels territoris que la integren i que s'ha de conservar com a patrimoni lingüístic i cultural de la llengua catalana.

Públic objectiu de l'actuació:

L'exposició vol arribar a un públic ampli, parant especial esment als infants i a totes les persones que parlen pallarès o que senten aquesta variant com una parla pròxima. Es vol arribar també a totes aquelles persones de parla catalana que coneixen poc aquesta variant, amb l'objectiu de transmetre la riquesa de la llengua i la importància de mantenir viu l'ús de totes les parles que la integren.

Continguts de l'exposició:

L'exposició es compon dels següents continguts temàtics.

I. El pallarès és viu, pot parlar-se a tot arreu i per tothom

El pallarès pot fer-se servir a tot arreu i té paraules per a tot, o gairebé per a tot! Al món de l'esport, de la moda, al teatre, o al dia a dia de qualsevol...

Aquest apartat se centra en un seguit de textos curts en què el protagonista és un terme en pallarès. Els autors dels textos procedeixen de diferents àmbits i tenen una estreta vinculació amb el Pallars i el pallarès: és la seva parla materna, ho era de la seva família, o l'ha utilitzat específicament en algun moment.

Persones que han participat en aquest apartat:

- Carles Canut. Actor (Gerri de la Sal, Pallars Sobirà)
- Maria Barbal. Escriptora (Tremp, Rialp, Pallars)
- Josefina Castellví. Científica (Tírvia, Pallars Sobirà)
- Jaume Cabré. Escriptor (Pallars)
- Núria Garcia Quera. Escriptora (Tornafort, Pallars Sobirà)
- Carles Puyol. Futbolista (La Pobla de Segur, Pallars Jussà)
- Pep Coll. Escriptor (Pessonada, Pallars Jussà)
- Eduard Muntada. Actor (Tremp, Pallars Jussà)

També es compta amb la col·laboració d'altres persones procedents de diferents àmbits professionals de les dues comarques.

Suport expositiu:

- *Panells explicatius de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 1 a 11 (veure plànol).*

II. Descobreix el pallarès, la parla d'un lloc

Què és el pallarès, fronteres lingüístiques i isoglosses.

Un apartat introductori per entendre quines són les fronteres d'aquesta parla i per què es pot considerar una variant diferenciada d'altres parles del català.

Suport expositiu:

- *Panells explicatius i interactius de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 12 a 16 (veure plànol).*
- *3 llapis 1,5 m de llarg realitzats artesanalment amb fusta*

III. La forma del pallarès

Morfologia i sintaxi del pallarès.

Aquí s'explica quina és la forma que pren el pallarès. Conjugacions verbals particulars (*rieva, reïva*), maneres diferents de formar les paraules (*pra que, tenure*) o singularitats a l'hora de formar les frases. El suport per a aquest apartat és una escenografia específica amb explicacions.

Suport expositiu:

- *Panells de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 17 i 18 (veure plànol).*
- *4 pupitres amb les seves cadires –cada pupitre va acompanyat d'un llibre il·lustrat explicatiu*
- *1 pissarra de peu de mida petita (1,5m d'alt x 80 cm d'ample)*
- *1 marc – quadre de fusta "Estudi"*
- *1 cartró – ploma "Els llibres del pallarès"*
- *Col·lecció de llibres dedicats al pallarès*

IV. Com sona el pallarès?

La fonètica o els sons de la parla.

En aquest apartat s'explica quins són els principals trets definitoris del pallarès, pel que fa a la seva fonètica. El suport fonamental són històries orals, narrades per persones que parlen pallarès.

Suport expositiu:

- *Panells de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 19 i 22 (veure plànol).*
- *2 sofàs + 2 sofàs de cartró*
- *1 televisor*
- *1 reproductor de DVD*
- *1 taula petita*
- *1 telèfon de paper maixé*
- *1 reproductor de CD*
- *1 auricular - telèfon i 2 auriculars - cascs*

V. Les paraules i frases del pallarès

Lèxic de la parla.

Una de les parts més singulars del pallarès, i potser la més engrescadora i fàcil d'entendre: els mots, termes o paraules.

En aquest apartat ens valem del joc i de diferents escenografies per fer-nos una idea de la riquesa lèxica del pallarès. S'inclouen també locucions i frases fetes.

Suport expositiu:

- *Panells explicatius i interactius de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 23 i 30 (veure plànol).*
- *Lletres petites imantades (formen part del panell interactiu imantat núm. 29)*
- *Tires imantades (formen part del panell interactiu imantat núm. 30)*
- *3 taules de suport de jocs*
- *Joc memòria (32 peces de fusta il·lustrades a mà)*
- *Suport – catifa de jocs*
- *Joc puzzle (30 peces de fusta il·lustrades a mà)*
- *Suport aparador joc fruites*
- *Peces de fruita de feltre (maduixes, peres, plàtans, albergínies, trumfes, tavelles)*
- *2 cubells plàstics (verd i groc) contenidors de jocs*
- *1 làmina de fusta de 50 x 50 amb peces imantades (Lo corral)*
- *4 peces de fusta – animals de corral imantats*
- *Suport fusta Connector*
- *4 làmines de fusta Connector*
- *1 làmina metàl·lica*

VI. Situació sociolingüística actual del pellarès: motius de pèrdua de la parla i possibilitats de mantenir-la.

Apartat de conclusió, una porta oberta a la il·lusió de conservar el que podem considerar un patrimoni únic, que ens identifica com a territori, i que hem de saber preservar.

Support expositiu:

- *Panells explicatius i interactius de fusta recoberta de vinil en format mampara – núm. 31 a 34 (veure plànol).*
- *Post-its*
- *2 panells de fusta per a ficar-hi la cara i fer-se fotos*

Format de l'exposició

L'exposició es planteja amb un format senzill de muntar i desmuntar per a facilitar-ne la itinerància.

A cada apartat s'han detallat els suports específics: panells amb informació textual, panells interactius, audiovisuals, jocs, etc.

El principi bàsic és que els visitants entenguin què és el pellarès i el coneguin millor utilitzant jocs simples i de gran format, facilitant la participació, l'intercanvi entre visitants, i l'aprenentatge a partir d'una activitat d'oci.

Apartat IV. Com sona el pellarès?

Apartat V. Les paraules i frases del pallerès

Apartats V. Les paraules i frases del pallerès i VI. El futur del pallerès

Plànol Exposició
Supo supo amb el pallarès

